

Пропозиції
Міністерства соціальної політики України
до проекту Закону України „Про внесення змін до деяких законів України
щодо поліпшення умов призначення пенсій”

ініціатори законопроекту – народні депутати України Королевська Н. Ю. та інші

реєстраційний номер 3054-д від 28 вересня 2020 р.

(перше читання)

1. Законопроект не підтримується.

2. Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” щодо:

збільшення величини оцінки одного року страхового стажу з 1 до 1,35 відсотка;

відновлення права на призначення пенсії жінкам при досягненні віку 55 років та за наявності 15 років страхового стажу (у жінок та чоловіків).

У діючих умовах встановлено однаковий вік виходу на пенсію за віком для чоловіків і для жінок (досягнення віку 60 років (поступово підвищено пенсійний вік жінкам до 60 років) за наявності визначеного страхового стажу (з 1 січня 2020 року по 31 грудня 2020 року – не менше 27 років); досягнення віку 63 років за наявності страхового стажу від 17 до 35 років; досягнення віку 65 років за наявності страхового стажу від 15 до 25 років);

заборони підвищення пенсійного віку та страхового стажу, необхідних для призначення пенсії;

збільшення розміру пенсії на 3 відсотки за кожний повний рік страхового стажу понад 35 років чоловікам і 30 років жінкам, але не більш як на 10 відсотків мінімального розміру пенсії.

У діючих умовах розмір пенсії за понаднормовий стаж збільшується на 1 відсоток за кожний повний рік понаднормового страхового стажу, але не більш як на 1 відсоток мінімального розміру пенсії за віком;

скасування положення щодо виплати мінімального розміру пенсії за віком пропорційно до наявного страхового стажу після досягнення особою віку 65 років у разі відсутності страхового стажу, необхідного для призначення мінімального розміру пенсії (30 років для жінок, 35 – для чоловіків) без урахування доходів;

скасування заборони на врахування до страхового стажу (при визначенні мінімального розміру пенсії за віком) періоду, за який проведено одноразову сплату єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

Крім того, пропонується відновити право на призначення державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, при досягненні чоловіками 63, жінками – 58 років.

Запропоновані зміни є декларативними та популістськими, оскільки не призведуть до створення справедливих умов пенсійного забезпечення.

З огляду на негативні демографічні тенденції, реалізація положень законопроекту вже у перший рік спричинить різке збільшення чисельності пенсіонерів, загострення гендерної і вікової нерівності за розмірами пенсій та зростання видатків на виплату пенсій.

Разом з тим варто зауважити, що збільшення величини оцінки одного року страхового стажу до 1,35 відсотка та розміру пенсії за кожний повний рік понад страховий стаж для жінок і чоловіків (30 / 35 років) на 3 відсотки призведе до штучного підвищення розміру пенсії, оскільки такі пропозиції не забезпечені реальними фінансовими ресурсами.

Основними джерелами формування коштів Пенсійного фонду України є надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. На сьогодні ставка єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування встановлена у розмірі 22 відсотки від суми нарахованої заробітної плати, з яких лише 18,84 відсотка спрямовується на пенсійне страхування.

За таких умов визначення коефіцієнта страхового стажу на рівні 1,35 відсотка зумовить розбалансування страхової системи та неспроможність виконання зобов'язань, пов'язаних, зокрема, із забезпеченням щорічного підвищення раніше призначених пенсій шляхом збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески та яка враховується для обчислення пенсії.

Разом з тим необхідно врахувати, що у жовтні 2017 року було проведено черговий етап пенсійної реформи, який дозволив запровадити новий механізм індексації пенсій (передбачає не разовий, а ефективно працюючий щорічний механізм підвищення пенсій) і суттєво підвищити розміри пенсії. У зв'язку з цим штучне підвищення величини оцінки одного року страхового стажу втратило свою актуальність.

Крім того, на виконання запропонованих зобов'язань необхідно визначити постійне джерело надходження коштів до солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Також потрібно зазначити, що реалізація положень законопроекту потребуватиме додаткових видатків з бюджету Пенсійного фонду України, які не забезпечені реальними джерелами їх фінансування. Оскільки покриття дефіциту Пенсійного фонду України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, то запропоновані зміни матимуть вплив на його видатки.

Попри це всупереч бюджетному законодавству до законопроекту не надано фінансово-економічних обґрунтувань щодо витрат на пенсійне забезпечення внаслідок його прийняття, а також пропозицій щодо покриття цих витрат (стаття 27 Бюджетного кодексу України).

Водночас згідно із статтею 22 Загальної декларації прав людини розміри соціальних виплат і допомоги встановлюються з урахуванням фінансових можливостей держави. Європейський суд з прав людини в рішенні від 09.10.1979 у справі „Ейрі проти Ірландії” зазначив, що здійснення соціально-економічних

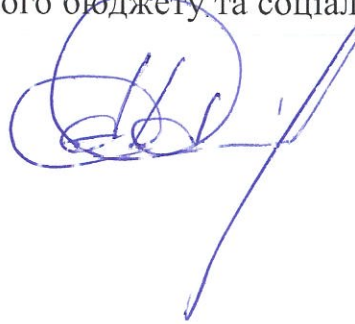

прав людини значною мірою залежить від становища в державах, особливо фінансового.

Таким чином, з огляду на першочергову необхідність забезпечення своєчасним фінансуванням уже прийнятих рішень щодо соціального захисту населення вважаємо недоцільним прийняття законопроектів, які призводять до збільшення видаткової частини державного бюджету та соціальної напруги.

Перший заступник Міністра

21 жовтня 2020 р.

Євген КОТИК

